

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
European Union

OSMO-HANKE / KuusSoTe

Alueellinen yhteenveto ja arviointi

Osallistujamäärä 5 henkilöä

HANKESUUNNITELMAN MUKAISET TAVOITTEET:

1. Työ- ja toimintakyvyn arviointi monialaisesti, kokonaisvaltaisesti ja asiakkaan osallisuus huomioiden (toimiva arviointimenetelmä)
2. TYKE-toiminnan kehittäminen
3. Toimintatapojen yhtenäistäminen KuusSoTe:n alueella
4. Asiakasosallisuuden lisääminen: kehittäjäkahvilatoiminta

Asiakasmäärätavoite: 30hlö

TAVOITTEIDEN MUKAINEN TOIMINTA:

1. Työ- ja toimintakyvyn arviointi monialaisesti, kokonaisvaltaisesti ja asiakkaan osallisuus huomioiden (*toimiva arviointimenetelmä*)

Paikallisesti tehtyt/tarjotut toimenpiteet:

- Selvitetty Mattilan Tiinalta ja Raimo Rintalalta, mitä lääkäri odottaa sosiaalitoimen lausunnoilta
- Koostettu Kelan lääkärinlausunnon ohjeista kohdat, joita sosiaalialan tietämyksellä voidaan täydentää
- Toimintaterapiakokeilu
- *Tulossa vielä: ICF:ään pohjaava arviointi/kysymyslomake työ- ja toimintakyvyn arviointiin (työpajoille)*

Maakunnallisesti toteutuneet toimenpiteet:

- 2/19 Tunnistamisesta toimiviin käytäntöihin –seminaari (mm. Kerätär)
- KuusSoten tavoitteiden pohjalta Töysässä 9-11/2019 toteutettu työ- ja toimintakyvyn arvioinnin menetelmiä –koulutussarja: (ICF, Avain-mittaristo, Imba & Melba)
- Sosiaalisen kuntoutuksen arviointi

2. TYKE-toiminnan kehittäminen

Paikallisesti tehtyt/tarjotut toimenpiteet:

- TYKE-mallinnus
- Keskusteltu pikku TYKE-tiimeistä Ährätiin ja Soiniin/yhteinen

Maakunnallisesti toteutettu:

- 3-5/19 TYKE-työpaja iltapäivät 3kpl (TE-palvelut, kuntien aikuissosiaalityö + työllistämispalvelut, terveydenhuolto)
- 6/19 TYKE-työpajasarjan *koontipäivä*

3. Toimintatapojen yhtenäistäminen KuusSoTe:n alueella

Paikalliset tehtyt/tarjotut/tulossa olevat toimenpiteet:

- TYKE-toiminnan mallinnus
- Sosiaalisen kuntoutuksen alueellinen mallinnus
- Palvelukartta (Google maps)
- Kortit palvelutarpeen arvioinnin tueksi
- Perehdytyskansion koonti → muuttui intraan eritellyiksi ohjeiksi
- Yhteistyötahojen yhteystiedot → muuttui sarakkeistoksi, johon työntekijät kokoaa itse tiedot
- Työryhmät, joihin työntekijät osallistuvat → muuttui sarakkeistoksi, johon työntekijät kokoaa itse tiedot
- Ryhmäsparraus

Maakunnallisesti toteutettu:

- Monitoimijaisen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin työohje

- Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin menetelmät. Työkalupakki.
- Esite työ- ja toimintakyvyn arvioinnista
- Sosiaalisen kuntoutuksen malli - prosessikuvaus
- Sosiaalisen kuntoutuksen asiakasesite
- osallisuusmalli
- arvot monialaiseen yhteistyöhön

Maakunnallisesti tulossa:

- Sosiaalisen kuntoutuksen palvelukuvaukset

4. Asiakasosallisuuden lisääminen; kehittäjäkahvila

Paikallisesti tehdyt/tarjotut toimenpiteet

- Kehittäjäkahvila, Alavus
- Kehittäjäkahvila, Ähtäri
- Kokemusasiantuntija kehittäjätyöryhmässä
- Kokemusasiantuntijatoiminnasta tiedotus

Maakunnallisesti toteutettu:

- kehittäjäasiakkaat ja kokemusasiantuntijat osallisina eri työpajoissa ja seminaareissa
- osallisuusmalli

Arviointikysymykset:

- 1) Mitkä asiat toimivat parhaiten ja missä asioissa päästiin tavoitteisiin? Mitkä tekijät tätä edesauttoivat?
- 2) Missä asiat eivät toimineet ja missä asioissa ei päästy tavoitteisiin? Mitkä tekijät näihin ovat vaikuttaneet?
- 3) Mitkä hyvät käytännöt jaetaan kaikkien hyödynnettäväksi ja miten?

Arviointikeskustelun koonti

Mitkä asiat toimivat parhaiten ja missä asioissa päästiin tavoitteisiin? Mitkä tekijät tätä edesauttoivat?

KuusSoTen alueella koettiin, että oman työn kehittäminen vahvistui sisällöllisesti ja sosiaalityön näkökulmasta eri kuntien alueella yhtenäistettiin käytäntöjä. Yhteiset tapaamiset ovat tukeneet tätä. Kaikki ovat varanneet aikaa siihen, että on tavattu ja mietitty asioita yhdessä. On tullut ideoita erilaisista yhteistyön mahdollisuuksista.

Alueella oltiin hirveän tyytyväisiä myös sektorirajat ylittävän yhteistyön lisääntymiseen (kansalaisopisto ja seurakunnat). Koettiin tärkeänä, että toisten työ tuli tutuksi. Kokemusasiantuntijoiden koettiin avanneen kokemusasiantuntijuuden merkitystä työssä. Paikoitellen alueen yhteistyö on ollut henkilöitynyttä. Hankkeen myötä alueella alkoivat ”pikkukehryt”, joiden odotetaan lisäävän paikallista yhteistyötä.

Seurakunta on ollut luonnostaan hieman sivussa työ- ja toimintakyvyn kehittämisestä, mutta koki verkoston työn avautuneen heille näköalapaikalta - mitä konkreettisia juttuja sen osalta tehdään. Maakunnallisessa kehittämisessä osallisuus nousi seurakunnan osalta vahvuudeksi. Osallisuuden tukemisen kehittäminen yhteistyössä seurakuntien kanssa nähtiin keskeisenä. Yhteistyötä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi seurakunnan kanssa yhteisten toimintojen osalta esim. leiri työpaikkojen asiakkaille. Uskottiin, että tämä madaltaisi kynnystä osallistua myös seurakunnan osallistuvaan toimintaan ja diakoniatyön toimintakin tulisi tutuksi.

Keskustelussa esille nousi, että alueen työntekijöillä on ollut kova kiinnostus työ- ja toimintakyvyn arviointimenetelmiä kohtaan ja heille on esitelty niitä. Hyvänä nähtiin, että alueelle järjestettiin aiheeseen liittyvä koulutussarja (arviointimenetelmät: IMBA&Melba, AVAIN-mittari ja ICF). Vam-laksen esittely työn vaatavuuden arvioinnista hyvä malli eläkeselvittelyihin liittyen.

Myös kehittäjäkahvilan toimintaan oltiin tyytyväisiä. Ähtärin kehittäjäkahvilassa asiakkaat suunnittelivat kuntouttavan työtoiminnan ryhmän keväällä, joka toteutettiin syksyllä 2019. Kehittäjäkahvilassa nousi myös idea Ähtärin sossun sisustamisesta. Asiakkaat toivoivat että työntekijöiden persoona näkyisi sisustuksessa. Paja 66:lla on nyt (tammikuu 2020) tehty sisustussuunnitelmaa, miehitetty verhoja ja tapetteja jne. Keväällä huoneita aletaan sisustaa. Osmo-hankkeen koettiin mahdollistaneen kehittäjäkahvila toiminnan, johon perustyössä ei olisi ollut aikaa pysähtyä.

Mitkä asiat eivät toimineet ja missä asioissa ei päästy tavoitteisiin? Mitkä tekijät näihin ovat vaikuttaneet?

Työ- ja toimintakyvyn arviointimenetelmiä on käyty läpi ja koulutussarja auttoi, mutta konkreettisia menetelmiä ja osaamista ei kuitenkaan saatu. Lisäksi huonona puolena nähtiin, että kaikki eivät ehtineet osallistumaan näihin.

Tyke toiminnan kehittäminen nähtiin tärkeänä, mutta se on koettu hankalana muun muassa lääkäripulan vuoksi. Tyke-toiminta toimii hyvin Alavudella, mutta sen ei edelleenkään koeta palvelevan koko KuusSoTen alueen asiakkaita. Nähdään tarve kehittää vielä Soinin ja Ähtärin alueen tyke-toimintaa.

Koettiin, että työ- ja toimintakyvyn arviointi ja Tyke –toiminta olisivat tarvinneet enemmän lihaa luiden ympärille, juurruttamista. Vahvemmin mukaan terveydenhuollon toimijoita ja johtavia, jotka voivat päättää asioista (Soini ja Ähtäri). Tilanne ei muuttunut, vaikka asiaa suunniteltiin ja siitä puhuttiin paljon. Ajatuksena oli, että hankkeen aikana Tyke-tiimi laajenisi koko KuusSoten alueelle. Alavudella Tyke-tiimi toimii ja sinne voi ohjata asiakkaita, mutta ei siinä määrin kuin olisi tarvetta. KuusSoTen alue on iso ja tiimi monesti täynnä. Lääkäri- ja terveydenhoitajapula on vaikuttanut siihen, ettei Alavuden Tyke-tiimiin ole päässyt. Lääkäripula on osaltaan vaikuttanut siihen, ettei tämä edennyt. Lääkärien aikataulu on tiukka eivätkä ehdi ottaa mitään ylimääräistä. Asia on haasteena erityisesti Ähtärissä. Tähän ei ole voitu vaikuttaa kehittämistyöllä. Alueen haasteena myös se, että erityissairaanhoido on Ähtärissä ja Soinissa EPSHP:n alaisuudessa ja Alavuden ja Kuortaneen osalta Kuusiolinnassa. Enemmän pitäisi keskustella yhteistyöstä terveydenhuollon kanssa. Asiakkaiden ongelmat ovat aiempaa laajempia. Tietoa täytyy koota asiakkaan sosiaalisesta ja terveydellisestä tilanteesta. Eri tahot eivät osaa riittävästi hyödyntää toisten alojen osaamista työ- ja toimintakyvyn arvioinnin osalta.

KuusSoTe:n alueella työ- ja toimintakyvyn kartoituksia ei edes pyydetä Paja 66:lta. Kela kuitenkin arvioinnin tarvetta korostaa. Arviointimenetelmät on käyty läpi hankkeen koulutussarjassa ja tiedetään mitä on olemassa. Tällä hetkellä työ- ja toimintakyvyn arvioinnit ovat Buustin varassa täysin. KuusSote voisi ostaa työ- ja toimintakyvyn arvioinnin ja mittaamisen koulutusta työntekijöille. Imba& melba vaikuttavampi kuin vapaasti koottu kuvaus. Omana työnä toteutettuna arkipäivän askareiden arvioiminen olisi vaikuttavampaa. Lääkärin tapaamisessa kaikki ei tule ilmi. Työpajojen ja sosiaalityön esiin nostamat asiakkaan haasteet tulisi ottaa paremmin huomioon. ICF luokitukseen perustuvaa osaamista ei aikuissosiaalityössä ja Paja 66:lla ole. Pienimuotoisesti voidaan tehdä kuvausta toimintakyvystä terveydenhuoltoon. Psykyksen puoli täytyisi saada mukaan.

Konkreettisiin asioihin ei seurakunnan osalta oikein päästy, vaikka yhteistyömuodoista on puhuttu ja niitä ideoitu. Yhteisiä asiakkaita on paljon. Pieniä juttuja jatkossa voisi alkaa kehittää. Asiakkaat

OSMO-hanke (2018-2020)

Etelä-Pohjanmaan monialainen yhteispalvelu

Seinäjoen kaupunki

Valtionkatu 1 C, 3. krs.

www.eptyp.fi/osmo-hanke

voisivat tulla mukaan EU ruuanjakelun lajitteluun, voisi olla yhteisiä leiripäiviä, kävelykierroksia hautausmaalla ja asiakkaiden tutustumista seurakunnan eri toimintoihin. Yhteistyön koettiin kärsivän sosiaalityön henkilöstön runsaasta vaihtuvuudesta. Verkostot elävät koko ajan, eivätkä toimintatavat ehdi juurtua. Erilaisten yhteistyömuotojen levittämistä tulisi olla enemmän.

Mitkä hyvät käytännöt jaetaan kaikkien hyödynnettäväksi ja miksi?

Arviointitiimin kokemuksen mukaan kehittäjäkahvila toimi hyvin. Asiakkaat huomasivat että heitä kuunneltiin ja he saivat jotain aikaan. Nyt tarvitaan toiminnan jalkauttamista työpajoille. Kehittäjäasiakastoiminnan kautta voisi jatkossakin kehittää pajaa ja aikuissosiaalityötä.

”Pikkukehryjen” eli kehittäjätyöryhmän pohjalta luotujen alueellisten pienten yhteistyöryhmien jatkaminen. Alueellista yhteistyössä toteutettavaa kehittämistyön jatkamista.

Hanketyöntekijän näkemys:

KuusSoTen alueella on ollut hankkeen aikana poikkeuksellisen runsas työntekijävaihtuvuus. Tätä kuvasi hyvin se, kun yritettiin tehdä koontia keskeisistä yhteistyökumppaneista ja koota työikäisten palvelujen yhteystietoja, tiedot olivat muuttuneet jo seuraavaan tapaamiseen mennessä.

Alueella hankkeen tavoitteet painottuivat työ- ja toimintakykyyn. Kehittäjätyöryhmän kokoonpanoon oli sovittu maakunnallisesti linjauksia, jotka tukivat paremmin alueellisen yhteistyön ja osallisuuden teemaa. Seurakunnan ja kansalaisopiston kanssa tehtävä yhteistyö oli teemana alueella tärkeä, mutta hankkeen alueellisiin tavoitteisiin nähden näiden tahojen rooli jäi irralliseksi. Lisäksi eri yksiköiden työntekijöitä kiinnostivat eri aiheet (esim. Paja 66 –työ- ja toimintakyvyn arviointi, aikuissosiaalityö –sosiaalinen kuntoutus ja alueelle yhteiset käytännöt). Kehittäjätyöryhmän kokoonpano ei oikein palvellut KuusSoTen alueellisia tavoitteita ja jälkeensä ajatellen hanketyöntekijän resurssi olisi ehkä kannattanut jakaa pieniin kehittäjätyöryhmiin, joiden kokoonpano olisi sovittu kunkin teeman mukaan. Tämä otettiin hankkeen loppuvaiheessa käyttöön yhteisten käytäntöjen osalta sosiaalisen kuntoutuksen alueellisen mallin luomisessa ja ainakin sen osalta saatiin nopeasti tulosta. Kiinnostus työ- ja toimintakyvyn kehittämiseen painottui työpajoille, tyke-tiimien osalta aikuissosiaalityöhön ja yhteisten käytäntöjen osalta aikuissosiaalityöhön ja Pajalle.

Tyke-tiimien osalta myös Ähtäri- Soini alueen terveydenhoitajien vaihtuminen vaikutti osaltaan sen alueen tyke-tiimien kehittämisprosessiin.